

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 95/18
Люксембург, 28 юни 2018 г.

Заключение на генералния адвокат по дело C-216/18 PPU
Minister for Justice and Equality/LM (Недостатъци на съдебната система)

Според генералния адвокат Танчев изпълнението на европейска заповед за арест трябва да се отложи, когато компетентният съдебен орган установи не само че е налице реален риск от флагрантен отказ от правосъдие поради недостатъци на съдебната система на издаващата държава членка, но и че лицето, по отношение на което е издадена тази заповед, е изложено на подобен риск

За да определи дали заинтересованото лице е изложено на такъв риск, изпълняващият съдебен орган трябва да вземе предвид конкретните обстоятелства, които се отнасят както до това лице, така и до престъплението, за което се провежда наказателно преследване срещу него или за извършването на което лицето е осъдено

По отношение на полския гражданин L. M. са издадени три европейски заповеди за арест от страна на полски съдилища за целите на провежданото срещу него наказателно преследване във връзка с незаконен трафик на упойващи вещества. На 5 май 2017 г. той е задържан в Ирландия и изразява несъгласие да бъде предаден на полските органи, тъй като реформите в полската съдебна система създавали реален риск по отношение на него да не бъде проведен справедлив процес в Полша.

В решение Aranyosi et Căldăraru¹ обаче Съдът е приел, че когато изпълняващият съдебен орган установи, че по отношение на лицето, за което е издадена европейска заповед за арест, е налице реална опасност от нечовешко или унижително отношение по смисъла на Хартата на основните права на Европейския съюз, изпълнението на европейската заповед за арест се отлага. Все пак подобно отлагане е възможно единствено след осъществяване на двуетапна проверка. Като начало изпълняващият съдебен орган трябва да установи съществуването на реален риск от нечовешко или унижително отношение в издаващата държава членка, и по-специално съществуването на системни недостатъци. След това този орган трябва да се убеди, че са налице сериозни и потвърдени основания да се приеме, че *лицето, за което е издадена европейска заповед за арест*, ще бъде изложено на подобен риск. Всъщност наличието на системни недостатъци не означава непременно, че в *конкретен случай* заинтересованото лице ще бъде подложено на нечовешко или унижително отношение в случай на предаване.

Сезиран с настоящото дело, High Court (Висш съд, Ирландия) задава на Съда въпроса дали за да може да възникне задължение за изпълняващия съдебен орган да отложи изпълнението на европейска заповед за арест, той трябва съгласно решение Aranyosi и Căldăraru да установи, от една страна, че са налице недостатъци на полската съдебна система, съставляващи реален риск да бъде нарушено правото на справедлив съдебен процес, и от друга страна, че заинтересованото лице е изложено на подобен риск, или е достатъчно изпълняващият съдебен орган да установи съществуването на недостатъци на полската съдебна система, без да е нужно да проверява дали те могат да засегнат заинтересованото лице. High Court задава на Съда и въпроса каква информация и гаранции изпълняващият съдебен орган трябва евентуално да получи от издаващия съдебен орган, за да отстрани този риск.

¹ Решение на Съда от 5 април 2016 г. по съединени дела [C-404/15 PPU](#) и [C-659/15 PPU](#), вж. PC [№ 36/16](#).

Посочените въпроси се вписват в контекста на развитието на полската съдебна система и на реформите в нея, които водят до приемането на 20 декември 2017 г. на мотивирано предложение от страна на Комисията, с което тя приканва Съвета да констатира на основание на член 7, параграф 1 ДЕС наличието на очевиден риск от тежко нарушение от страна на Полша на принципа на правовата държава².

В представеното днес заключение генералният адвокат Евгени Танчев посочва, на първо място, че изпълняващият съдебен орган е този, който следва да се произнесе по съществуването на реален риск от нарушение на правото на справедлив съдебен процес поради недостатъци на полската съдебна система. В това отношение генералният адвокат уточнява, че е без значение обстоятелството, че досега Съветът не е приел решението, за което е приканан с мотивирано предложение на Комисията. Всъщност преценката, която евентуално би била извършена от Съвета в рамките на член 7, параграф 1 ДЕС, няма същия предмет като тази, извършена от изпълняващия съдебен орган. Първата от двете преценки се отнася до риска от нарушение на принципа на правовата държава, а втората — до риска от нарушение на правото на справедлив съдебен процес. Наличието на последния посочен риск може да се установи, докато наличието на първия не е установено. Освен това констатирането от страна на Съвета на очевиден риск от тежко нарушение на принципа на правовата държава би могло да доведе до сезиране на Европейския съвет и в крайна сметка до спиране на изпълнението на Рамковото решение относно европейската заповед за арест³ по отношение на Полша, каквото спиране със сигурност не може да се осъществи при констатиране от страна на изпълняващия съдебен орган на реален риск от нарушение на правото на справедлив процес.

По-нататък генералният адвокат посочва, че реален риск от нарушение — не на забраната за нечовешко или унижително отношение, какъвто е бил налице в решение *Aranyosi* и *Căldăraru* — а на правото на справедлив процес, може да доведе до отлагане на изпълнението на европейска заповед за арест. Взаимното признаване на европейските заповеди за арест всъщност предполага наказателното преследване, за целите на които е издадена заповедта, да се проведе пред независим и безпристрастен съдебен орган в издаващата държава членка. Следователно, ако е налице реален риск провежданата в издаващата държава членка процедура да не отговаря на това изискване, липсва предпоставката, на която се основава задължението за изпълнение на всяка европейска заповед за арест.

Генералният адвокат обаче счита, че за да възникне задължение за отлагане на изпълнението на европейска заповед за арест, е необходимо да съществува реален риск не от нарушение на правото на справедлив процес, а от флагрантен отказ от правосъдие. Всъщност ограниченията на принципа на взаимно доверие трябва да се тълкуват стриктно. Освен това правото на справедлив съдебен процес може да бъде предмет на ограничения по-специално ако те зачитат основното съдържание на това право. Затова изпълняващият съдебен орган е длъжен да отложи изпълнението на европейска заповед за арест само ако съществува реален риск от нарушение на *основното съдържание* на правото на справедлив съдебен процес.

Според генералния адвокат не може да бъде изключена възможността липсата на независимост на съдилищата на издаващата държава членка *по принцип* да съставлява флагрантен отказ от правосъдие. Все пак, за да е налице това, посочената липса на независимост трябва да е толкова съществена, че да премахва изцяло справедливия характер на съдебния процес. На основание на тези съображения ирландският съд следва да определи дали *в конкретния случай* твърдяната липса на независимост на полските съдилища е толкова съществена, че премахва изцяло справедливия характер на процеса и

² Предложение за решение на Съвета относно констатирането на очевиден риск от тежко нарушение на принципите на правовата държава от страна на Република Полша от 20 декември 2017 г., COM(2017) 835 окончателен.

³ Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1).

в резултат от това съставлява флагрантен отказ от правосъдие. За тази цел ирландският съд трябва да се основе на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни, които сочат за действителното съществуване на недостатъци, засягащи полската съдебна система. В това отношение може да бъде взето предвид мотивираното предложение на Комисията, но при условие че ирландският съд се осведоми за евентуално развитие на положението в Полша, настъпило след издаването на този документ.

По-нататък генералният адвокат твърди, че изпълняващият съдебен орган е длъжен да отложи изпълнението на европейска заповед за арест само когато установи, че не само съществува реален риск от флагрантен отказ от правосъдие поради недостатъци, които засягат съдебната система на издаващата държава членка, но и че *лицето, за което се отнася съответната заповед*, ще бъде изложено на този риск. Всъщност дори да се предположи, че в Полша съществува реален риск от флагрантен отказ от правосъдие поради скорошните реформи на съдебната система, от това не може да бъде направен извод, че *ниито един* полски съд не е в състояние да разгледа дадено дело, *независимо от естеството му*, спазвайки правото на справедлив процес. Поради това, за целите на доказването, че заинтересованото лице е изложено на разглеждания риск от флагрантен отказ от правосъдие, следва да се установи съществуването на особени обстоятелства или във връзка с това лице, или във връзка с престъплението, за което то е обект на наказателно преследване или за което е осъдено, които обстоятелства го излагат на подобен риск. Заинтересованото лице следва да установи съществуването на сериозни и доказани основания да се счита, че е налице реален риск то да претърпи флагрантен отказ от правосъдие в издаващата държава членка. Запитващата юрисдикция следва да прецени дали в конкретния случай L.M. е доказал по какъв начин недостатъците на полската съдебна система, ако се предположи, че бъдат доказани, са пречка *делото на това лице* да бъде гледано от независим и безпристрастен съд.

Накрая генералният адвокат уточнява, че когато изпълняващият съдебен орган установи наличието на реален риск от флагрантен отказ от правосъдие в издаващата държава членка, той е длъжен да поиска от издаващия съдебен орган необходимата допълнителна информация, що се отнася, от една страна, до законодателните промени, осъществени след датата на издаване на документите, с които изпълняващият съдебен орган разполага, за да установи съществуването на реален риск от флагрантен отказ от правосъдие, и от друга страна — до особеностите, свързани с лицето, по отношение на което е издадена европейската заповед за арест, или до естеството на престъплението, за което се води наказателно преследване срещу това лице или за извършването на което то е осъдено.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на представянето.

За допълнителна информация се свържете с Нанчо Нанчев ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.